

Република Србија
ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
САВЕТ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
050-72 Број: 06-00-7510/2010
Београд, 25. октобар 2010. године

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
- Председник Мирко Цветковић -

Београд

Предмет: извештај о “Срболеку”

Поштовани,

Савету за борбу против корупције су се током последње три године у више наврата обраћали синдикати и мали акционари предузећа “Срболек” а.д. Београд. Савет је пратио овај случај као карактеристичан пример кршења власничких права малих акционара и њихове немогућности да заштите своју имовину од самовоље највећег акционара.

Децембра 2005. године предузеће “Нини” д.о.о. из Ниша, власништво Јовице Стефановића, купило је на берзи 24,99% акција “Срболека”. Истовремено, предузеће “МК Commerce” д.о.о. из Новог Сада, купило је 23,78% акција истог предузећа. Маја 2006. године, “Нини” и “МК Commerce” оснивају д.о.о. “Марко плус”, у које “МК Commerce” као оснивачки улог уноси 23,78% акција “Срболека”. Убрзо по оснивању новог предузећа, “МК Commerce” је фирми “Нини” продао свој удео у “Марку плус”. Како је “Нини” у том тренутку већ био власник 24,99% акција “Срболека”, он је куповином удела у “Марку плус” постао власник 48,77 % акција “Срболека”, а да никада није дао понуду за преузимање, чиме је прекршио члан 6. Закона о преузимању акционарских друштава (“Сл. гласник РС”, бр. 46/2006 и 107/2009). Савет за борбу против корупције се 19. јула 2007. године обратио

Комисији за хартије од вредности дописом у ком су изнете ове информације. Комисија је 28. септембра 2007. године донела Решење којим се утврђује да је “Нини“ д.о.о. на незаконит начин прешао 25% власништва у “Срболеку”, одузела му право гласа на 23,78% акција “Срболека” док се не отклоне повреде Закона о преузимању акционарских друштава, и наложила предузећима “Нини“ и “Марко плус“ да у року од три месеца поднесу захтев Комисији за одобрење понуде за преузимање акција “Срболека“, или да продају акције које прелазе 25% власништва “Срболека”. Пуномоћник “Нини” д.о.о. Златко Марковић се изјаснио да ово предузеће нема новца за преузимање и да ће у датом року отуђити акције које прелазе 25% власништва у “Срболеку”. Акције “Срболека” у власништву “Марка плус” продате су 24. децембра 2007. године предузећу “Инвеј” из Београда.

Три дана уочи продаје акција, 21. децембра 2007. године “Срболек” је са нишком “АИК Банком” закључио Уговор о приступању дугу фирме “Инвеј” д.о.о. Београд – Земун према овој банци, у износу од 480.000.000,00 динара. “Срболек” се овим уговором обавезао да као солидарни дужник испуни обавезу “Инвеја” у целости по основу главнице и свих уговорених обавеза под условима дефинисаним уговором о кредиту између “Инвеја” и “АИК Банке”, закљученом истог дана. Пре закључења овог уговора, “Срболек“ и “Инвеј“ никада нису били у пословним односима. Након закључења Уговора о приступању дугу, “Инвеј” је на Београдској берзи купио 23,78% акција “Срболека” које је “Марко плус“ продао по налогу Комисије за хартије од вредности, по цени од 207.876.905,00 динара. Мали акционари “Срболека” су 23. јула 2009. године поднели кривичну пријаву Првом општинском јавном тужилаштву у Београду, у којој се износи сумња да је 23.78% акција “Срболека” купљено новцем самог “Срболека”, који је преко Уговора о приступању дугу пренет компанији “Инвеј”. Другим речима, “Инвеј” се фиктивно појавио као купац акција, којима заправо и даље располаже “Нини”. У образложењу својих тврдњи, мали акционари наводе да акционар “Инвеј” никада није делегирао представнике у органе “Срболека”, већ да је на скупштинама гласао да у управи предузећа остану Јовица Стефановић, његови чланови породице и сарадници који руководе “Срболеком” од децембра 2005. године. Иако формално мањински акционар, “Нини” д.о.о. је путем фиктивне продаје акција задржао контролу над управом “Срболека“. Удружење акционара је тужилаштву доставило доказе да управа коју контролише мањински акционар послује на штету осталих акционара и да намерно води предузеће у стечај. Према подацима које је Савету 31. августа 2010. године доставило Прво основно јавно тужилаштво у Београду, поводом кривичне пријаве малих акционара поднет је захтев за прикупљање потребних обавештења надлежном одељењу Дирекције полиције. Извештај по овом захтеву још увек није достављен тужилаштву.

Према наводима малих акционара, у 2005, 2006, 2007. и 2008. години, “Срболек“ је остварио промет од око 7,5 милијарди динара. Ипак, рачун предузећа је у непрекидној блокади од 22. јануара 2009. године, са износом блокаде 154.985.367,49 динара на дан 25. октобра 2010. године. У наведеном периоду, практично све трговинске трансакције “Срболека“ обављане су преко фирме “Нини“, која “Срболеку“ једноставно није плаћала преузету робу. На тај начин, створен је дуг “Нинија” према “Срболеку” од око 900 милиона динара, истовремено док је рачун “Срболека” у блокади. Поред финансијске штете,

Стефановићева управа довела је до тога да “Срболекова” веледрогерија 2009. године изгуби дозволу за рад, а 27. августа 2010. године Министарство здравља – инспектор за лекове и медицинска средства, донео је решење да се “Срболеку” забрањује производња лекова јер не испуњава техничке услове, нити има стручне кадрове за контролу квалитета.

Мали акционари су преко органа предузећа покушали да спрече штетно поступање управе, међутим Јовица Стефановић, који је истовремено и председник Управног одбора и генерални директор “Срболека”, једноставно је престао да сазива Скупштину предузећа. Последња редовна Скупштина коју је заказао “Срболек”, одржана је за 2007. годину, тако да завршни рачуни предузећа за 2008. и 2009. годину нису усвојени, као ни извештаји ревизора. Због тога су мали акционари поднели захтев суду да наложи “Срболеку” одржавање Редовне скупштине за 2008. годину. Редовна скупштина по налогу суда одржана је 25. јануара 2010. године. На њој је изабран нови Управни одбор. Мали акционари су приказали број гласова који им је омогућио да именују два од укупно седам чланова Управног одбора. Међутим, одлуке Скупштине до данашњег дана нису извршене. Нови Управни одбор није конституисан, јер Стефановић, као његов председник, одбија да сазове седницу.

Од 2005. године до данас, репрезентативни синдикати “Срболека” организовали су осам штрајкова. Поред исплате зарада и доприноса, синдикати су од управе такође захтевали одговорно пословање и стварање услова за покретање производње. Ни један споразум који је Стефановић закључио са синдикатима у протеклих пет година није реализован. Будући да Република Србија 2005. године није продала све акције које има у “Срболеку” (у овом тренутку Акционарски фонд је власник 2,82% акција), запослени и мали акционари су протеклих година доставили Министарству економије и Акцијском фонду више дописа у којима су упозорили да управа Јовице Стефановића доноси одлуке на штету осталих акционара и доводи у опасност опстанак предузећа, међутим државни органи нису предузели никакве мере да заштите власнички интерес Републике Србије у “Срболеку”. Реагујући на алармантну ситуацију у предузећу, 9. августа ове године оба репрезентативна синдиката су ступила у штрајк. Органозивали су вишедневне протесте испред Палате правде на којима су захтевали да се покрену поступци по кривичним пријавама поднетим против чланова управе предузећа, односно да се спречи пропаст “Срболека” и гашење њихових радних места. Министарство економије и регионалног развоја је интервенисало у овом штрајку тако што је 12. октобра приморало запослене да пред телевизијским камерама осми пут закључе спораум са директором који није испунио претходних седам споразума, и за кога су радници и мали акционари тужилаштву доставили доказе да намерно води предузеће у стечај. Поред Јовице Стефановића и синдикалних представника, овај споразум су потписали и државни секретар Министарства економије и регионалног развоја Небојша Ћирић и члан градског већа Београда Мирослав Чучковић. У медијским извештајима се наводи да је Министарство посредовало између Стефановића и запослених зато што је “Срболек” стратешки важно предузеће које производи лекове који су дефицитарни на тржишту, упркос чињеници да је, захваљујући вишегодишњем штетном пословању менаџмента, предузећу 27.

августа ове године забрањена производња лекова. Државни секретар је у изјавама за јавност назвао Јовицу Стефановића “већинским власником” у “Срболеку”.

Иако су искористили све законске могућности да заштите своја власничка права, мали акционари, међу којима су поред запослених и пензионера “Срболека” и инвеститори из Словеније и Србије, нису успели да спрече урушавање предузећа. Бројни други примери које је Савет претходних година анализирао у извештајима и иницијативама достављеним Влади, јасно говоре да се ради о системском проблему, односно да државне институције у Србији нису у стању да заштите власничка права. Имајући у виду да је стварање пословног амбијента погодног за инвестиције један од главних циљева Владине политике, сматрамо да би драстичан проблем несигурности власничких права требало да буде разматран на седници Владе са посебним приоритетом. Влада би требало хитно да размотри због чега институције надлежне за заштиту ових права не раде по закону, или раде споро, и да им омогући услове да обављају послове из своје надлежности независно од притисака. Поред тога, Влада треба да анализира недостатке у прописима због којих регулаторна тела не могу да спрече самовољу највећих акционара у акционарским друштвима. Премда је важно да тужилаштво благовремено процесуира пријаве за несавестан рад менаџмента и намерно вођење предузећа у стечај, права малих акционара се не могу заштитити у кривичном поступку, већ је неопходно да регулаторна тела имају ефикасне механизме да спрече узурпацију. Случај “Срболека” је јасно показао да такви механизми не постоје, јер упркос Решењу Комисије за хартије од вредности од 28. септембра 2007. године, Јовица Стефановић и даље има потпуну контролу над “Срболеком” иако поседује свега 24,99% акција.

У случају “Срболека”, Влада би са нарочитом пажњом требало да анализира поступање Министарства економије и регионалног развоја, које је својим мешањем у штрајк омогућило несавесној управи да учврсти своју самовољу и настави да угрожава имовину осталих акционара и опстанак предузећа.

С поштовањем,

ПРЕДСЕДНИК

Верица Бараћ